

Kuizizica Liceja

Gynegana

BOR

1. **WERNER** on mch 27 v. **WERNER**
 Jurisdiction of St. A. 1. and
 Jurisdiction. Tolson Interest. St. 100
 2. **WERNER** on mch 27 v. **WERNER**
 Jurisdiction of St. A. 1. and
 Jurisdiction. Tolson Interest. St. 100

En navetida tus deseos se no
cumplen. - Rebeca se no vuela.

Leto: II.

Maribor, petek 25. novembra 1921.

Številka: 267.

Odgovornost.

(Nekaj misl).

Pred par dnevi smo čitali v zagrebški »Riječi« lep članek o odgovornosti vinarke odgovornosti. Delegat angleške vlade pri Zvezi narodov Fischer, se je v svojem eksponatu o jugoslov.-albanskem sporu odliceval na poročila jugoslov. listov in jih obračal proti interesom naše države. »R.« pristavlja k temu: »To nam priča, da v inozemstvu smatrajo vsako besedo našega tiska za pravni in faktični izraz stanja in razmer. Zaradi tega moramo biti zelo oprezni tako v formulaciji našega stališča kakor v objavljanju informacij. V tem oziru so nam lahko za vzgled ne le veliki zapadni narodi, ki vedno računajo z interesi svojih držav.« In dalje: »Nam manjka zavest odgovornosti. Vsi, ki na ta način greše, nimajo pravega čara za efekt onega, kar pišejo... Preveč obremenjena z dedščino preteklosti, ne kaže naša družba dovolj zrelosti v težkih vprašanih državnega življenja... Družba, zlasti njen najmočnejši izraz — tisk — je nedosežna v najmanekstnejših kritikah vladnega dela in njenih eventualnih neuspehov v zunanji in notranji politiki. Ta tisk pa ne uvideva, da je deloma sam zakril te neuspehe, ker je hote ali nehoti sabotal, objavljati nepremišljene in neodgovorne trditve...«

Težko je pisati o potrebi odgovornosti, ne samo novinarski, marveč javni odgovornosti sploh. Današnja družba je moralno bolna in odtod nedostajanje takta, odgovornosti in resnosti. Danes ni več navada, da bi ljudje o raznih javnih vprašanjih razmišljali, se poglobljali vanje in iskali pot k resnici. Danes je navada, da se živi tiavendan, zato pa se tudi ne prepleta skozi vse človeško dejanje in nehanje tista fina, osnovna nit prave kreposti, ki se ji pravi čut odgovornosti. Da, novinstvo je v mnogočem zakrivilo današnje desolatne razmere! Toda to novinstvo je samo ogledalo današnje družbe. Kar se dogaja v vsem javnem življenju, to se odraža tudi v našem novinstvu. Ista disorientacija, ista brezglavost, iste strasti. — Osební boji, umazano klevetanje, nezaspiranje, laži. Vsa družba s svojimi številnimi zablodami hodi dnevno skozi tiskarske stroje in doživlja miniaturno razmnožitev svojega odnosa. Mnogi politični demagogi in štreberji se v tem zrcalu nočejo spoznati in izjavljajo ex catedra, da imajo o novinstvu slabo mnenje. V izveštnem smislu imamo to slabo mnenje tudi mi, novinarji, kolikor smo misleci in k napredku strmeči ljudje, to pa zaradi tega, ker čutimo dan na dan globoko nezadovoljstvo z moralnim nivojem družbe, ki nam diktira svoje »javno mnenje«.

Kolikor se posledice te javne neodgovornosti dotikajo političnega življenja naše države, smo mnenja, da bi bilo treba na znotraj preorijentirati in preorganizirati naše politične stranke. Na tem mestu smo že večkrat poudarjali potrebo koncentracije. Danes vznikajo nove stranke kakor kobe po dežju. Vse te stranke imajo program, ki je teoretično lep in vablljiv, tako, da se vedno najde kdo, ki gre za njim. Toda izvršitev političnih programov ne obstoja v tem, da se razcepimo v nešteto strank, marveč da se koncentriramo v nekaterih močnejših skupinah in gremo od tod ob bližnjega k daljnemu. Današnje nepremišljeno, nepreživljeno beganje iz stranke v stranko; današnja politična dekoncentracija nas razkraja tudi moralno in kulturno. Samo tako je mogoče, da ne kačemo sposobnosti za rešitev velikih kulturnih, socialnih in gospodarskih nalog; samo temu je pripisati, da so tako pogoste afeze z javno korupcijo in da se na odgovornih mestih vgnezde neodgovorni, nezmožni in nekvalificirani ljudje.

V resnih trenutkih politične krize.

Odločilna seja radikalcev. — Markovičeva akcija propadla. — Kaos ali pa kooperacija z demokrati? — Kabinet Pašić poda morda že danes ostavko.

TIP Beograd, 24. novembra. Danes se sestane klub radikalnih poslancev na plenarni seji, na kateri bo padla odločitev, ali bodo radikalci še nadalje ostali v koaliciji z demokrati, ali pa bodo to koalicijo razbili. Kakor znano, sta nastali v radikalnih vrstah dve skupini, ena, ki je brezpogojno za nadaljnje kooperiranje z demokrati ter druga, ki hoče ostaviti demokrate ter sestaviti novo vladu s pomočjo sedanjih opozicijskecev, predvsem zajedničarjev, klerikalcev in zemljoradnikov. Voditelj te druge skupine, dr. Laza Marković, se je v ta namen pogajal z omenjenimi opozicijskimi strankami ter bil radi tega tudi v Zagrebu. Kakor se zatrjuje s poučene strani pa Markovičeva akcija ni uspela. Nek ugleden toda trezen radikalen politik, je izjavil našemu poročevalcu: Akcija dra. Laze Markovića je propadla, kar se je dalo že naprej sklepati, ker je bilo jasno, da hoče opozicija revidirati ustavo ter spremeniti našo državo v federacijo, na kar pa mi trezni radikalci nikakor ne moremo pristati, vsaj ne pod pogoji, katere stavijo sedanji opozicijskinci. Ko se pripravljamo danes na važno odločitev, nam je jasno, da sta možna samo dva izhoda: hraniti dosedanjo koalicijo z demokrati, ali pa se makniti v opozicijo ter prepustiti usodo demokratom.

Ako bo zmagalo prvo trezno stališče, potem bo teklo vladno in parlamentarno delo lahko mirno dalje, ako pa zmaga drugo, potem bo nastal kaos. Demokrati brez nas ne bodo mogli sestaviti parlamentarne vlade. Mogli bi sestaviti le vlado, ki bi razpustila parlament. V tem slučaju pa bi bilo treba novih volitev, te pa, so zopet skoro nemogoče, ker nimamo niti še volilnega zakona, kakršnega zahteva ustava in katerega more napraviti samo parlament. Položaj bi bil vsled tega tak, da bi bilo najbrže še edino sredstvo — diktatura. To pa ne bi škodovalo le državi, ampak tudi radikalni stranki. Radi tega pričakujem, da se bo večina na današnji odločilni seji izrekla za nadaljnd kooperacijo z demokrati.* V političnih krogih pričakujejo z napatostjo današnje odločitve radikalcev.

TIP Beograd, 24. nov. V slučaju, da se izrečejo radikalci na današnjem zborovanju za ukinjenje koalicije z demokrati, bo podal kabinet Pašić še tekom današnjega večera ostavko.

TIP Beograd, 24. nov. (Ob skleno listu.) Kakor se duznavu, premaguje na zborovanju rudikalcev resnejša in zmernejša struja. Debate so jako živahne. Odločitev bo na brže padla za obranitev ustavice z demokrati.

Demokrati za zaščito najemnikov.

TIP Beograd, 23. novembra. Demokratski klub se je, kakor javljeno, na svoji včerašnji seji bavil med drugim tudi z načrtom nove, od ministrstva izdane stanovanjske naredbe. Po živahni debati je klub sklenil, da je smatrati načela nove naredbe za nesprejemljiva in sprejel kot podlago, na kateri naj se sestavi nova naredba, sledeča načela: Najemnikom bodi zajamčeno sedanje stanje do 1. maja 1925. Sedanje najemnine naj veljajo do 1. maja 1923. Za čas med 1. majem 1923. in 1. majem 1925. je predvidena primerna revizija najemnin. Določila o novih zgradbah ostanejo neizpremenjena.

Češkoslovaški zakon proti monarhistom.

DKU P r a g a, 23. novembra. Od vlade pripravljeni zakonski osnutek proti monarhistični propagandi vsebuje, kakor poroča »Pravo Lidu« sledeče glavne točke. Kdor propagira za to, da bi se sedanja republika preosnovala v monarhijo s Habsburžani na čelu, bo obsojen na dosmrtno ječo. Ako prestopi član habsburške rodovine na tla češkoslovaške republike, brez dovoljenja češkoslovaškega notranjega ministrstva, se smatra kot zločin in se kaznuje z ječo od 5. do 10. let. Kdor je obveščen o prestopu Habsburžana na češkoslovaška tla in to ne naznani pristojni oblasti, se kaznuje z ječo enega leta. Radi monarhizma obsojeni inozemci se izženejo iz češkoslovaške republike, lastni državljani pa se postavijo pod policijsko nadzorstvo. Poleg navedenih kazni se obsojenca kaznuje tudi z zaplembo premoženja.

Madžarske čete na našem ozemlju.

LDU Beograd, 23. nov. Kako poroča »Beograski dnevnik« iz Subotice, so madžarske čete okupirale posestvo Magarasevite—Salas, ki se nalaga na našem ozemlju. Naša vlada je vložila protest pri medzavezniški razmejnitveni komisiji.

Zaključitev konference v Portorose.

LDU Portorose, 23. nov. Na današnji zaključni seji konference v Portorose so bili sprejeti vsi predlogi, nanašajoči se na železniška vprašanja.

Češka dobi mađarske ladje.

DKU Budimpešta, 22. nov. Češkoslovaški ministerijalni svetnik Anton Prokop je prišel danes zvečer sem, da prevzame one ladje, ki jih je iz rekdanjega ladijskega parka prisodila ameriška komisija Češkoslovaški.

Japonska n Sahalin.

LDU Moskva, 23. nov. (Brezžično.) Japonci na washingtonski konferenci so izjavili, da ne bodo prej zapustili Sahalina, preden ruska vlada ne povrne japonskim državljanom škode, ki so jo trpeli.

Maksimiranje cen v Nemčiji.

LDU Berlin, 23. nov. Kakor poroča »Vossische Zeitung« se je kabinet danes bavil z odredbami proti verižništvu in navijanju cen. Med drugim se je predlagala določitev maksimalnih cen za življenske potrebščine. Kakor javlja »Tageblatt« je prusko ministrstvo za notranje stvari pretresalo vprašanje, kako bi se moglo z najstrožjimi sredstvi nastopiti proti oderuštju.

Požar v knjižnici v Lippeju.

LDU Lippe, 23. novembra. V deželni knjižnici v Lippeju, ki je ena najstarejših knjižnic Nemčije, je danes ponoči izbruhnil požar. Zgorelo je približno 30.000 zvezkov. Škoda znaša več milijonov. Pri gasilnem delu so bili 3 učenci ranjeni.

Eksplodizija v Ludwigshafnu.

LDU Ludwigshafen, 22. nov. Dne 21. t. m. ob 9.45 uri zvečer je v oddelku 34 badenskih tvornic za sodo in anilinske izdelke eksplodirala steklenica z vodikom. Dva delavca sta bila usmrčena, 8 pa več ali manj težko ranjenih. Oddelek je popolnoma uničen. K sreči ni bilo v času eksplozije več oseb na tem oddelku.

Vihar na Norveškem.

LDU Kristijanija, 23. nov. (Wolffov urad). Na Norveškem divja že nekaj dni silen snežni vihar. Snega je zapadlo nad pol metra. Na mnogih krajih je ukinjen promet. Ponekod so pretrgane telefonske in brzojavne zveze.

Zdi se, da bo treba ljudi učiti politične abecede in jih znova navaditi osnovnih pojmov političnega življenja. Mnogi so izza te vojne podobni bolniku, ki je po dolgi bolezni vstal iz postelje: opotekajo se in uče hoditi. Dokler ne bo prišlo do koncentracije vseh, ki so istega svetovnega naziranja in v principu za idejo državičnega in narodnega jedinstva, dokler ne bo celotno sedanje brezciljno desidentstvo, današnja nejasnost v pojmi, ne bo v politiki resnosti, pravega naprednega duha in odgovornosti posameznika nasproti celoti. To velja za naše vrste; kako naj zahtevamo odgovornost šele od političnih nasprotnikov, ki se namenoma odtegujejo težki odgovornosti pred narodom in pred svetom za bodočnost naše države?!

Za vzgojo v narodnem duhu.

Višješolski svet je v svoji zadnji seji sklenil ukiniti obvezni pouk nemščine in zato razširiti pouk srbohrvaščine. Ta sklep je našel mnogo nasprotnikov, pa malo zagovornikov. Da pa je ta zahteva edino prava za odločilno uro, nam dokazuje Ludendorff v svoji ravnokar izdani knjigi: »Kriegführung und Politik«, Berlin 1922., ko navaja pomanjkanje vzgoje v narodnem duhu za skoraj da glavni vzrok nemškega poraza.

Ko govori o šoli, pravi: V šoli nismo vzgajali dovolj dosledno domovinskega, in nemškega čustvovanja, kakor najdemo to v drugih deželah. Tako so na Francoskem takoj po letu 1871. zanesli idejo masčevanja v šolo; tako so Poljaki gonili nacionalno misel potom šole tudi pod ruskim gospodstvom. Razven tega smo izročili šolo učiteljstvu, ki smo ga pustili po veliki večini v pomanjkanju in mu tako otežili, da bi bil zadovoljen z državo, katere veličino bi naj razglašal. — Posebno usodopolno je bilo, da so se višje šole, skozi katere so šli poklicani voditelji naroda, veliko premalo ozirale na nemško omiko. Povzdigovalle so tuje mesto domačega kot ideal nemške vzgoje: Mladine niso vzgajali v domačem duhu, ji niso vcepile spoštovanja do naše preteklosti in ne nemške državne zavesti. Raznovrstno znanje si je nakopičil učenec, zgodovinskega mišljenja, smisla za naravo, nemške zavednosti, telesne in duševne okrepitve, predvsem volje, smisla za tovarištvo in disciplino si ni pridobil; tako se tudi ni vrednost ročnega dela pravilno ocenila. Če je tudi pozitivno znanje posameznikov mnogo koristilo, narod in država nista imela od tega mnogo. In to je glavno. Večkrat slišimo trditve, da je v bojih l. 1866., 1870.-71. zmagal nemški učitelj. Moltke je rekel o tem 16. II. 1874. v dr. zboru: »Znanje samo še ne povzdigne človeka tako visoko, da bi bil pripravljen zastaviti življenje za kako idejo, za dolžnost, za domovino in čast; zato je treba celotne človekove vzgoje. Ni torej zmagal učitelj temveč vzgojitelj, pri Nemcih militarizem.« To nalogo izvršuje v drugih deželah že šola. Kako malo upravičeno so se sklicevali z ozirom na srečni izid l. 1866. in 1871. na šolo, se je pokazalo sedaj: Obe prejšnji vojski nista bili merilo za nemški narod, merilo je postala šele svetovna vojna.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od $\frac{1}{2}$ 10.— $\frac{1}{2}$ 11. ure
in ob četrkih od $\frac{1}{2}$ 19.— $\frac{1}{2}$ 20. ure

Politične vesti.

* **Pašićev kabinet z novimi ministri?** »Novosti« poročajo: Pogajanja za rekonstrukcijo ne napredujejo, ker čakajo na odgovor radikalnega kluba, katerega pričakujejo za četrtek. Na radikalni strani se opazuje priprave za razne politične kombinacije. Znano je n. pr., da obstoja neka struja, kateri bi bilo najljubše, da bi se demokrate izključilo iz vlade ter da bi radikali z drugimi strankami tvorili večino. V napotju temu načrtu radikalcev pa so muslimani. Radikalci so mislili, da lahko nanje računajo, a medtem je prevladala v muslimanskem klubu struja, kateri je demokratska stranka simpatična. Neki odličen musliman je izjavil, da se demokrate težko odločujejo, a kadar se odločijo, tedaj tudi pošteno izvrše prevzete obveznosti. V radikalnem klubu obstoja neka skupina, katera misli, da bi bilo najbolje, ako ministri podajo ostavko, ter pridejo v vlado, kateri bi zopet načeloval g. Pašić, povsem novi ljudje.

* **Separatisti hočejo na vlado?** Beograjska »Pravda« prinaša sledeče senzacionalne informacije: Doznavamo, da je dosežen sporazum med Pašićem in Protićem in, da morajo za ceno tega sporazuma pretrgati zvezo z demokracijo. Pašić bi imel sestaviti volilno vlado s Protićem, klerikali in zajedničarji. Pogajajo se tudi z ostalimi skupinami, da bi pristopili h tej zvezi. Pojavljajo se težkoče, a sedaj delajo, da bi zagotovili kvorum s pomočjo Radicevcev. Ta vlada bi poskušala izvršiti v narodni skupščini poleg volilnega še druge zakone. Ako bi ne uspela, bi se prihodnjo pomlad izvršile volitve, da pa lahko izvrši ta svoj namen, mora dobiti Pašić zaupanje krone; ker pa ne mara sedanjega koalicijskega razrušiti na lastno pest, je prenesel vso odgovornost na odločitev radikalnega kluba. Medtem pa javlja današnji beograjski »Dnevnik«, da je njegovemu uredniku izjavil šef klerikalne stranke g. Korošec, pred svojim odhodom v Ljubljano, da se ne bodo klerikalci pogajali za vstop v to vlado.

* **Jugoslavija in Madžarska.** Minister-ski predsednik Pašić je sprejel v torek polkovnika Colak Antića, našega zastopnika v razmejitveni komisiji z Madžarsko. Pri tem sestanku so bili navzoči tudi drugi eksperti. Pašić si je pustil poročati o dosedanjem delu komisije in je dal obenem našem zastopniku nadaljne instrukcije.

* **Konferenca v Portorose.** Pododbor konference je sklenil, da se 16. januarja 1922. skliče v Gradec konferenca, katera se bo bavila samo s potnimi listinami in dovoljenji.

* **Mednarodna konferenca dela v Ženevi.** Mednarodna konferenca dela v Ženevi je končala svoje zasedanje. Sprejet je bil sklep, da se uvede v trgovskih podjetjih en delaprost dan v tednu.

Radivoj Rehar:

Favn.

(Komedijska v treh dejanjih. Spisal E. Knoblauch. Premijero v mariborskem Narodnem gledališču 22. t. m. režiral g. Milan Skrlinšek.)

Dobro komedija je čisto boljša kakor tudi marsikatera srednja drama. Takih dobrih komedij pa je malo, zelo malo. Mnogo smo glede komedij grešili mi Slovenci tudi radi tega, da smo se doslej preveč ogrevali za francoske komedije, ki so recimo dobre, toda včasih preveč omedne, njihov humor je preveč preračunan za publiko, včasih celo prisiljen in »privlečen za lase«. Premalo pa smo doslej poznali angleške komedije, ki so res dobre in v katerih je vse izklesano kakor iz kamna, kjer je humor naraven pa obenem pikra persiflaža. Med te vrste komedije spada tudi Knoblauchov »Favn«. Fabula ni bogveď kako nenavadna, vzeta je iz takozvane londonske »boljšje družbe«, one družbe, ki je v svoji lažni kulturi, okovana v frak in tisoč družabnih etiket izgubila čustva, izgubila srce in z njim ljubezen, najvišje, kar je narava podarila bednemu smrtniku. Lahkoživi Lord Stonbury, glavna oseba komedije se strelja radi izgube stave pri dirki in se ženi radi dote; Lady Aleksandra Vancey ljubi Lorda Stonburyja, toda tej ljubezni se ne vda, ker je — sufražetka; Maurice Morris slepari, ker mu to dopušča zakon, onivisoki vsemogočni zakon, katerega so si ljudje posta-

* **Volitve v Karpatski Rusiji.** Češko-slovaška vlada je odločila, da razpiše v najkrajšem času volitve za avtonomni parlament Karpatske Rusije.

* **Odstop belgijskega kabineta.** Iz Pariza javljajo, da je belgijska vlada podala demisijo.

* **Nemško posojilo v Ameriki.** »Daily Telegraph« javlja iz Ženeve, da je odpo-toval bankir Rotschild v Ameriko, kjer se bo pogajal z ondodnimi finančnimi krogi o najetju nemškega posojila v Ameriki.

* **Nemiri v Indiji.** Nemiri v Bombayu zavzemajo vedno večje dimenzije. Zadnjih dni je prišlo do ponovnih spopadov med angleško posadko in prebivalstvom v poedinah delih mesta. Ranjenih je preko 150, aretiranih pa okrog 250 ljudi.

* **Mirovna pogajanja med Grki in Turki.** Službeni grški krogi dementirajo vse vesti raznih časnikov o mirovni-pogajanjih med Grki in Turki.

* **Organizacija mednarodne policije.** Pariška policija projektira skupno organizacijo celokupne mednarodne policije.

* **Odhod reparacijske komisije iz Berlina.** Člani reparacijske komisije so v torek zapustili Berlin. Predsednik komisije Dunois je odpoval že v nedeljo.

* **Trgovinska pogajanja med Nemčijo in Poljsko.** V Ženevi so 23. t. m. pričela trgovinska pogajanja med Poljsko in Nemčijo. Za predsednika je bil izvoljen Caldoners.

Zanimivosti.

Iz življenja igralcev. — Ljudska komisarka o ljubezni in zakonu.

Ameriški svet govori sedaj o dveh razporokah, ki so zadnje dni vzbudile vseobčo pozornost. Prva je razporoka znane pevke Gerardine Fauar, druga pa istotako znane pevke Peggy Hopkins. — Kakor vzbula sedaj njena razporoka splošno senzacijo, tako je tudi pred dvema letoma poroka teh dveh pevk. — Peggy Hopkins je bila pred poroko navadna koristinja, vanjo pa se je zaljubil milijonar Stanley Joyce ter jo poročil. Tako je od siromašne koristke postala bogatašinja in radi tega ni za ameriške razmere prav nič čudno, da je postala tudi slavljena in poznana pevka. Zanimivo je sedaj pri tožbi za ločitev zakona, da je glavna priča njena prejšnja prijateljica in poznejša osebnata tajnica Mrs. Sawdon. Sawdon priča, da je imela Peggy vse polno tajnih ljubimcev ter navaja več slučajev, v katerih je prelomila zakonsko zvestobo. Nekega dne je bil po njeni izpovedi neki French celo noč pri njej; za tem je odvedla s seboj v London nekega španskega aristokrata, toda naveličala se je kmalu tudi tega ter se zaljubila v Pariza v nekega novinarja. Serijo njenih ljubimcev pa je zaključil neki albanski princ ter bi Peggy, ko se loči s sedanjim možem mogla pretendirati celo na albanski prestol. Ločitev zakona pri Gerardine Ferrar

vili na piedestal malika »pravice«; Mrs. Hope Clark ženi svojo hčer za — ime; Vivian, njena hči je zaročena z Lordom Stonburyjem, ne ker ga ljubi, ampak ker »mama tako hoče«; Cyril Overton slika neumne slike, ker hoče biti — slaven. Toda kaj je izguba pri igri, kaj je dota, kaj ženska volilna pravica, zakon, ime, materina neumna volja, kaj je slava? Tam zunaj pod vedrim nebom žive milijoni ptic, krčela drobnine, bilijoni velikih, malih in komaj vidnih živali, ki ne poznajo niti ene vseh teh neštetih navlak »kulture« — poznajo pa življenje, prostost, pesem, srečo. Polbog, favn, ki se vlihotapi ob kritičnem trenutku v hišo Lorda Stonburyja ter mu prepriča samomor — se smeje vsej tej »kulturni« navlaki. On v svoji nepokvarjenosti, v svoji prvotnosti ne more pojmiti, da bi se ljudje streljali radi izgube pri stavi itd. In ko bere skozi vsa tri dejanja levite tej »boljšji, kulturni družbi« vidimo, kako prav ima, vidimo, kako smo mi ljudje pač napredovali v kulturi forme in etikete, kako smo napredovali v industriji — nismo pa napredovali v kulturi — srca, duše, čustev. Še več, tu vidimo, kako smo z našo zunanjo, lažno kulturo celo nazadovali, kako smo postali sužnji te kulture. Globoko so besede favna in resnične in ravno zato so tudi tako globoka satira. Malo je del v svetovni literaturi, a gotovo še manj komedij, ki bi delovale tako globoko na človeka, ki jih gleda intuitivno.

pa ima bolj psihološki značaj. Ferrar se je poročila z igralcem Tollegenom in kar je najbolj zanimivo — bila sta oba najhujša nasprotnika zakona. Tollegen je bil nekaj časa tudi velik prijatelj slavne igralka Sare Bernhardt. Ko se je Ferrarova poročila s Tollegenom je izjavila sledeče: »Današnji mladi ljudje sploh ne vejo, kaj je ljubezen. Oni nimajo ne duše, ne vzgoje, da bi mogli ljubiti. Razen Tollegena ni v Ameriki nobenega moškega, ki bi umel to umetnost. On me je z gesto primitivnega peklenskega človeka prijel za roko ter mi rekel: »Vzeti te hočem za ženo.« Sedaj po dveh letih pa je ta entuzijatska umetnica ljubezni dala po svojem slugu s »primitivno gesto« vreči na cesto svojega moža. Vsak po svoje. Ferrar je gotovo edina žena v Ameriki, ki zna »tako ljubiti«.

Aleksandra Kolontajevna, je bila celih 20 let najneumornejša organizatorka ruskih delavk. Delala je v pregnanstvu skupno z nemškimi socijalnimi demokrati, a pozneje v Parizu, Belgiji, Švedski, Norveški, Dansk in v Zedinjenih državah. Prve dni meseca avgusta l. 1914. je bila v Nemčiji aretirana, toda na posredovanje Karla Liebknechta je bila izpuščena ter je dobila potni list za Švedsko, odkoder je bila izgnana ter je prišla na Dansko, odkoder so jo socijalisti skrajne levke pozvali v Ameriko. Tu je v 82 mestih govorila proti narodni, a za meščansko vojno. Ko se je po zlomu carizma vrnila v Rusijo jo je dal Kerjenski zapreti, toda proces aproti njej ni mogel započeti, ker je bila preveč popularna. Od zmage boljševizma je Kolontajevna ljudska komisarka, a od l. 1919. ji je poverjena vsa boljševiška propaganda v Ukrajini. Ona je danes najagilnejša Ljeningova pomočnica med srednjimi stanoviti. Nedavno je Kolontajevna objavila neke zapiske, v katerih ima več misli o ljubezni in o zakonu. — Glavne teh njenih misli so: Žena ima pravico in dolžnost, da razvije svoje delovne sposobnosti, ter da ji družba pomaga v njenih materinskih funkcijah, ker ravno ona ustvarja in vzgaja to družbo. Oblike rodbine in zakona so samo oblike ekonomskega stanja ter so radi tega premenljive, kakor to stanje. Današnja (boljševiška) rodbina ni ljuba evropski buržuaziji, ker je boljševizem dovedel zakon do najbolj preprostega izraza in ta je: ujedinitje moža in žene v ljubezni. Kadar je ena ljubezen, lenja tudi zakon. Delavska republika ima od delovskega zakona le eno korist: njihovo dete. Republika nima nikake pravice mešati se v zakonske razmere svojih državljanov, razen v higijensko in v o vprašanju poroda otrok. Mesto nekdanje devize: Vse za ljubljenega — je naše današnje geslo — vse za družbo. Te misli boljševiške komisarke pa nas ne morejo ogreti, saj imamo v teh letih ruskega boljševizma dovolj prilike slišati, kakšni so v Rusiji zakoni, osnovani na teh principih.

Favn je apostol Knoblauchove kulturne veroizpovedi in veroizpovedi vseh ljudi, ki še niso izgubili poslednjega smisla za iskrenost. V prisotnosti tega apostola so vse druge figure karikature in že to samo na sebi jim daje toliko humorističnega, da je delo že samo radi tega komedija.

Naravno je, da je uloga favna težka, ena najtežjih sploh. In vendar jo je gosp. Mikulič, ki nam sedaj odkriva svoje dolgo latentne talente — rešil dokaj ugodno. Bili so momenti, ko je stal jako visoko; koder in kadar je padel, pa ni padel radi notranje sile, ampak več radi fizičnega upehanja. Radi tega bi mu priporočali pri reprizah bolj racionelno uporabljanje fizične moči. Ako bo to upošteval, potem nam bo ustvaril v reprizah favna gotovo še boljšje. Posebno velja to za začetek in konec njegovega nastopa. Ob začetku se ni takoj usmeril ter je preveč razmetaval svoje sile, ob koncu pa mu je ravno radi tega zmanjkalo prvotne moči. Lordu Stonburyju se je poznalo, da je prevzel njegovo ulogo g. Povh, komaj v zadnjem trenutku. Ni bil sicer slab, toda manjkalo mu je globine in pristnosti. Če bo nastopil tudi pri reprizah bo gotovo boljši. Gdčna. Venkova je bila v ulogi Lady Aleksandre tuintam malo preveč afektirana, v splošnem pa je pogodila ulogo dobro ter je v tretjem dejanju odigrala par scen prav z občutkom. Ga. Dragutinovičeva je bila v ulogi Mrs. Hope Clark zopet v svojem svetu.

Dnevna kronika.

— Ljubljana se oglašja. Vedeči smo, da osnivanje mariborske oblasti ne bo po godu vase zaljubljenim Ljubljancem, ki bi radi »centralizirali« cel svet v Ljubljani. Čudno pa se nam zdi, da je med nasprotnike mariborske oblasti zašel tudi »Slovenski Narod«, ki v tem oziru morda nehoti pomaga klerikalcem in drugim takim »avtonomistom«. Toda to ni čudno, saj se še celo v Mariboru najdejo ljudje, ki v svojih listih napadajo ustanovitev mariborske oblasti. Kljub temu pa bo zmaga pravična stvar ter bo Maribor postal sedež samostojne avtonomne oblasti, kar mora pozdraviti z veseljem vsakdo, ki želi Mariboru in njegovemu ozemlju lepši in širši razvoj. Da Ljubljano to jezi je pač samoobsebi umetno.

— Ne smešmo se! K naši notici pod tem naslovom v torkovi številki »Tabor« nam je poslal prijatelj lista vzorec »uradne« slovenščine, ki je mogoča le, če se noče upoštevati lastnega jezika in domačih slovenskih imen. Dne 17. sept. t. l. je namreč okrajno sodišče v Gor. Radgolu poslalo okrajnemu sodišču v Radgoni ta le dopis: »Okrajno sodišče v Radkersburgu se vljudno naproša, da blagovoli zaslisliti kot pričo Johana Š., bolnika v Allg. örtl. Krankenhaus v Radkersburg.« Okrajno sodišče v Radgoni je prošnji točno ustreglo in vrnilo spis v — »Oberradkersburg«. Kako mnenje morajo dobiti nemške oblasti o »našem« uradnem jeziku, si lahko mislimo.

— Raba krajevnih imen v javnem prometu. (Uradno.) Večina občinstva še vedno ni poučena o rabi krajevnih imen v javnem prometu, kar povzroča nepotrebno razburjenje in brezpotrebne pritožbe o sobito v poštnem prometu ter je osobito v zadnjem čas udalo povod celo polemikam v časopisju. Da se bode občinstvo vedelo ravnati, objavljamo še enkrat to zadnevno odredbo deželne vlade v Ljubljani in poštne direktorije za Slovenijo. Deželna vlada za Slovenijo je odredila 15. febr. (Uradni list deželne vlade za Slovenijo od 18. marca t. l., naredba št. 78.) sledeče: »Kdor v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev uporablja javne urade in zavode v Sloveniji, mora v ustnem ali pisnem občevarju, brzojavno ali po telefonu za kraje v Sloveniji rabiti le uradne slovenske nazive, če ne, je dotični urad ali zavod upravičen, odreči uradno postopovanje. V pismih, pošilkah, brzojavkah in telefonskih pogovorih iz inozemstva se pa smejo rabiti tudi krajevna imena po »starem imeniku, kakor je določeno v bernskem poštnem dogovoru.« Dodatno k tej odredbi je odredila direktorija pošta i telegrafa za Slovenijo v Ljubljani z odlokom z dne 23. marca t. l. št. 11099-IX (Službeni list pb. ravn. št. 14. od 7. aprila 1921.) sledeče: »Po tej naredbi morajo v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev predane, za Slovenijo namenjene pošilke imeti v svojem naslovu le uradna slo-

Vstvarila je to žensko etiketo in filtra ter obenem častihlepija in žrtvovanja za to pohlepe, prav mojstersko. Pa tudi Viktoria gdčne Testenove je imela precej pristno naturo »ovčice«, kakor pravi favn ter pokazala, da ni brez talenta. Zato pa je bila tem slabša gdčna Šuštarjeva v ulogi Miss Lydie Vancey. Kakor v »Lanovcu« je pokazala tudi tu, da je še dolgo do tedaj, ko bo lahko doživljala to kar igra in ne le igrala. Nočem jo soditi, še manj pa obsojati — počakajmo. Cyrila Overtona je postal g. Janko precej pasivno in designirano. Uloga je majhna, toda ne tako, da bi se jo moglo ignorirati. G. Rasberger je bil kot Sir Ernest Oraddock dober, čeprav ni pokazal nič novega, kar bi na njem še ne poznali. G. Šimenc se bo moral odvaditi večno istih gest in iste modulacije glasu, v splošnem je pa v ulogi žida Maurice Morrisa ugajal, le tuintam malo neumerjeno pretiraval Obe slugi Fischa in Jacksona sta gg. Štamcar in Košuta podala so razmerno dobro, bolje seveda g. Štamcar.

Režija je bila v splošnem dobra, v detajlih celo izborna. Grom in blisk se nista obnesla dobro, kar pa se od odra v Narodnem domu niti ne more zahtevati, radi tega moramo pozdraviti vest, da se 30. novembra preselijo predstave že v gledališče. Obisk je bil kakor vedno — slab.

venska krajevna imena. Pošiljke iz naše države, na katerih naslovni kraj ni označen s slovenskim nazivom, se smatrajo kot nedostavljive. Ako bo upoštevalo občinstvo te predpise, kateri edino so za poštno urado obvezni, bodo pritožbe kmalu prenehale, občinstvo samo pa bo obvarovano škode, katero lahko sicer utrpel zaradi zamude poštinih pošiljk.

— Mi revčki, žurnalisti. »Jugoslavna« dne 24. t. m. je med svojimi mariborskimi vestmi objavila dopis nekega zakotnega dopisuna s šifro »a«, ki se spodtika nad plesom uradniške obednice. Ta ples, nad zasebno prireditvijo, se je vršil pred 12 dnevi. In točno po 12 dneh je občutil neznan ščurk, o katerem niti nismo vedeli, da tiči v špranji uradniške obednice, svojemu duševnemu obzorju odgovarjajočo potrebo, da kritizira to plesno prireditvijo. Dvanajst dni je namreč rabil, da je v svojem hipotetskem razumu pretuhtal vso neizmerno važnost tega plesa za jugoslovensko javnost. Pri tem se je obregnil tudi ob člane našega uredništva in dejal, da je »tam na hrani celo njegovo uredništvo, katero je prisiljeno se posluževati te obednice revčkov (podčrtali mi) vsled majhnih plač! Mi, uredniki »Tabora«, gremo mirno preko mnenja ki ga ima o nas kakšen ščurk z glasom »a«, ker se je težko prepirati z ljudmi, ki nimajo pravih pojmov o dostojnosti in taktu, protestiramo pa proti temu, da tovariši pri »Jugoslavni«, od katerih pričakujemo več pomenovanja žurnalistične dostojnosti, dajejo mesta ponižujočemu klevetanju urednikov. Bogatega »socijalista« (?), ki mu ni treba obiskovati obednice revčkov pa pozivamo, da pokaže svoj meščanski obraz in daruje uradniški obednici del svojega blagostanja, zakaj podpiranje revčkov je lepa krščanska čednost. — Urednik »Tabora«.

— Ozko obzorje in »Deutsches Volksblatt«. V Novem Sadu izhaja list »Deutsches Volksblatt«, ki s posebno slastjo pretipava »Tabor«. Če se mu posreči najti kakšno obzirno in upravičeno zabavljico na račun mariborskih Nemcev, jo brž natlače na nož in pokaže celemu germanškemu svetu, češ, takšna nasilja in krivice morajo prenehati ubogi nemški rojaki v Mariboru. Mi bomo v eni prihodnjih številkih precizirali naše stališče do nemške manjšine na bivšem Slov. Štajerskem ter se ozirli na očitke o narodnem šovinizmu, ki jih omenjeni list tako pogosto pripisuje na naš račun. Za danes beležimo samo to, da nam omenjeni list očita ozko časnikarsko obzorje, ker smo v neki notici o nabiranjih prispevkov za »Jugoslov. Matico« omenili, da so darovali mnogi nemški somiščani, samo nek nemški trgovec na Aleksandrovi cesti je nabiralatje zavrnil, češ, ne darujem nič, ker je tako težko dobiti v Jugoslaviji — potni list. In »Deutsches Volksblatt« v svojem »širokem« novosadskem obzorju natisne debelo in s kričecimi podnaslovi to skromno notico našega reporterja ter besediči o pritisku slovenske žurnalistike na trgovstvo v Mariboru. Na ta način hoče najbrž pokazati, kako široko obzorje in globoko državljansko lojalnost imajo še vedno nekateri nemški trgovci v Mariboru.

— Čisto »Stražino«. Pri »Straži« je navada, da po svojih političnih nasprotnikih ne udriha le principiarno in ne kritizira le njihovega političnega udejstvovanja, ampak da vlača na dan vse kar stakne kje o njihovem življenju, kakor najnešramnejši zakotni revolveržurnal, ki se brani kakor krokar z mrhovino. Te svoje stare krokarske navade se je poslužila tudi v zadnji številki, kjer je na vsakega količkar dostojnega lista nevreden način skrajno nekvificirano napadla »spoštovanega in zaslužnega našega narodnega delavca z. kraljevega namestnika Ivana Hribarja«. »Stražo« tega napada gotovo ni sram, ker je čut sramu že davno izgubila, sram pa je nas, da je »Straža« slovenski list.

— Sumljivo »Poslano«. V zadnji številki »Straže«, objavlja klerikalni celjski zaupnik dr. Ogrizek v »Poslanem« pod klavzulo običajne uredniške neodgovornosti neko pojasnilo glede obsodbe, katero je bil izrekel pred voditelji samostojne kmetijske stranke in dvema radikalnima poslancema iz Srbije nad pisavo »Straže«. »Slov. gospodarja«, ki se je glasila: »Nikakor se ne strinjam, temveč odločno obsojam barabsko pisavo »Slov. gospodarja« in »Straže« ter izjavljam, da ne sodelujem pri teh listih, ker se mi njih uma-

zanost gnusi«. Iz tega pojasnila pa nikakor ni razvidno, da bi g. dr. Ogrizek ne bil izrekel teh besed. Sumljivo pa je dalje tudi, da je »Straža« prinesla to pojasnilo kot »Poslano«, ker bi, če bi bila prepričana, da njen zaupnik res ni izgovoril teh besed, bila našla gotovo dovolj prostora v tekstu. Vsled tega bo najbrže že res, kar trdi »Kmetijski list«, da je namreč dr. Ogrizek resnično izrekel to uničujočo sodbo in obsodbo obeh omenjenih klerikalnih listov. Počasi se pričenjajo torej tudi treznejši klerikalci sami obračati od teh repitilov.

— Novi generalštabni častniki. Z ukazom Ni. Veličanstva kralja z dne 15. t. m. so se v glavnem generalnem štabu izvršila imenovanja novih dovršenih pripravnikov, to je prva generacija novih častnikov generalnega štaba ki je po 13 mesecih napornega dela dovršila študije za glavni generalni štab naše nove kraljevine.

— Koncert novinarskega združenja v Ljubljani. Dne 1. decembra priredi Jugoslovensko novinarsko združenje v hotelu »Union« v Ljubljani velik koncert v proslavo ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pri koncertu bodo sodelovala vsa večja pevstva društva Ljubljane.

— Akademike ljubljanske univerze, ki reflektirajo no 1. januarja 1922 na državni stipendijo, opozarjamo, da oddajo tozadevne prijave najkasneje do petka 25. novembra t. l. zvečer toč. Mešak-u, centralnemu tajniku P. D. J. A. — O izboru Podpornega društva jugosl. akademikov v Ljubljani.

— Promocija V petek 25. t. m. bo promoviran na dunajski univerzi doktorjem prava g. Josip Novak iz Huč pri Mariboru.

— V Ljubljani je umrla v ponedeljek Polonca Kalan, nekdanja gosposlinja naših pesnikov Ketteja Murina, Golarja, Petruške in drugih. Bila je stara 74 let.

— S Koroške preguani odvetnik dr. B. Schaubach se je preselil v Slovensko Bistrico, kjer je sedaj otvoril odvetniško pisarno.

— Akademsko društvo »Jadrana« v Ljubljani priredi dne 3. decembra v zgornjih prostorih Narodnega doma v Ljubljani pod pokroviteljstvom ge. dr. Tavčarjeve, ge. dr. Žerjavove in ge. dr. Zarnikove il. slovanski večer z akademijo in plesom. Čisti dobiček je namenjen knjižnici »Jadrana«.

— Sprememba pri brzovlaku št. 3. Poročajo nam, da ima brzovlak št. 3. (Dunaj—Zagreb) od danes naprej za potnike iz Maribora v Ljubljano po en voz I. II. in III. razreda.

— Atentator Goldstein ujet. Glavni povzročitelj bombnega atentata na romunski senat Maks Goldstein, je bil včeraj na povratku iz Bolgarske po hudem boju z orožniki v Gjurjevu aretiran. Goldstein je izjavil, da je prišel na Romunsko, da maščuje aretacije svojih sokrivcev. Priznan je tudi, da je v zvezi z teroristično akcijo v Moskvi.

— Sedem- in petdesetkrat kaznovan. V Ljubljani je bil pred par dnevi aretiran neki Tone Markovič, ki je bil, kakor so ugotovili že 57 krat predkaznovan. Stavljalno kmetu lahko že šestdesetkratni inilei.

— Vožnja v Ameriko. Vozna cena za potnike 3. razreda med Newyorkom in evropskimi lukami se je znižala za 20 odst.

— Z bičem nad volka je šel v kočevskem gozdu te dni nek hlapec, ki je vozil les. Zagledal je pod potjo volka, ki je ravno trgal srno in ker je mislil, da je pes, se je spravil nadeni z bičem — in volk se ga je res prestrašil in zbežal. Ostanek srne je hlapec odnesel s seboj.

Mariborske vesti.

Maribor 24. novembra 1921

m Narodni grehi! Prejeli smo: Dobili sem te dni delavsko knjižico nekega kleparskega pomočnika v roke. Sram me je bilo ko sem prelistal knjižico. Znana mariborska tvrdka »Kovina« ki se je prisvojila krasno ime »prva jugoslovenska metalurgična industrija d. d. je napisala v knjižico sledeče: »Hat zur vollsten Zufriedenheit gearbeitet und wurde auf eigenes Verlangen gesund entlassen! 23. VII. 1921. Takoj nato sledi isto besedilo v

blaženi nemščini podpis K. Černko, kleparski mojster, Frankopanova cesta 25. dne 3. X. 1921. In h koncu največji datum 15. XI. 1921. isto švabsko besedilo, podpis A. Miškovič - Ussar Masé, Gregorčičeva ulica 17. Kaj poreče kovinarska zadruga k temu? In kaj slovenski odjemalci teh tvrdk?

m Edini okras Sodne ulice je še nasad akacij, toda še ta ne da miru »Slovenskemu Narodu«, ki priporoča, naj se odstrani. Mislimo, da mestni svet ne bo upošteval takih predlogov. Kar se tiče postavitve trotoarja in snajenja te ulice, pa se popolnoma strinjamo s »Slovenskim Narodom«.

m Glavna carinarna je zaplenila 12. oktobra letos posestniku J. Gr. sodček vina 148 l., čeravno je znano, kakor smo že poročali, da je Gr. nedolžen in se je to tudi uradno ugotovilo, se mu vina še doslej ni vrnilo, ampak leži še vedno v nekem skladišču tukajšnje carinarne. Posestnik ne le, da ni dobil za vso dolgo trajno nepotrebno vožnjo od meje do Maribora nobene odškodnine, ampak trpi sedaj še škodo na vinu, ki se bo v neprimernem skladišču deloma usušilo, deloma pa nedvomno pokvarilo. Mislimo da je tako jahanje konja sv. Birokracija čisto nepotrebna stvar, ki poleg vsega drugega izpodkopa tudi ugled in zaupanje naših uradov, posebno že dovolj razvpite carinarne.

m Smrtna kosa. Umrl je v torek 22. novembra sološno znani gostilničar v Verinjski ulici, Ivan Holaknecht, v visoki starosti 79 let.

m Seja občinskega sveta preložena. Za sred, dne 30. nov. t. l. sklicana seja občinskega sveta se preloži na torek, dne 29. nov. ob 18. uri z istim dnevnim redom v prostorih mešnega magistrata.

m Stavka mariborskih pekov. Vkljub temu, da je občinsko sodišče dovolilo nekomu novljanje cen pri kilogramu belega kruha na 18 K, pri kg črnega pa na 15 K, s tem še vedno niso zadovoljni ter so radi tega sklenili stavkati.

m Prednaznanilo. Prostovoljna požarna brigada in njen rešilni oddelek priredita v soboto, dne 7. jan. 1922 pri Götzu velik dobrodelni ples. C. društva in korporacije se opozarjajo, da vzamejo to prednaznanilo na znanje ter ne priredijo na ta dan drugih znanj. Da ne b. gineče, b. imeli vstop le oni, ki bodo imeli osebna povabila. Podrobnosti se bodo objavile pozneje.

m Cene kruhu in pečivu. Z ozirom na novljanje plač pekovskim pomočnikom za 30 odstotkov in z ozirom na sedanjecene moki je občinsko sodišče z pobujanje draginje določilo počenši za 21. t. m. sledeče nove maksimalne cene: za 1 kg belega kruha 18 kron; za 1 kg črnega kruha 15 kron; za žemlje v teži 5 d. g. komad 1 kron. Gostilničarjem se dovol. 10 odstotni privek maksimalnih cen pri prodaji pečiva v gostilnah. Dosedanja navedba, da se mora kruh prodajati na vago, ostane neizpremenjena. Velikost hlebov kruha se prepušča pekom, ki na morajo vsaki prodani kos kruha stehitati in po tehtanju ugotoviti prodajno ceno na podlagi zgornjih maksimalnih cen.

m Usposobljenostni izpiti na drž. moškem učiteljskem v Mariboru v jesenskem roku 1921. so se pričeli 3. in so trajali do vštete 18. novembra. Priglašeni je bilo za meščanskošolski izpit 11, za dopolnilni meščanski izpit 7, za ljudskošolski izpit 36, za dopolnilni ljudskošolski izpit 64 ter za specialne izpite 5 kandidatov (—inj). Izpiti so napravili sledeči kandidati in kandidatnje: a) Meščanskošolski izpit: gg. Rismal Melhijor, Jug Milica, Hergouth Josip (z odliko), Tomišek Emilija, Cilenšek Franc, Osterc Anton (z odliko), Zadnik Nežka in Šonc Pavla. b) Ljudskošolski izpit: gg. Lovrec Zinka, Vunderl Matej, Menhart Alojzij, Grossmann Ida, Prelog Janko, Živko Vinco, Hofbauer Just, Kroflič Franciška, Kapfer Lidvina, Pertot Janko, Križ Angela, Lovrec Hedka, Mikuš-Ličen Ljudmila, Skrbineš Vladimir, Solar Franc, Vittori Srečko, Podlogar Rado, Zeilhofer Alfonz, Bercé Alojzij, Megla Milan, Černei Anica (z odliko), Vehovec Marija, Mančnik Al., Kavčič-Toroš Amalija, Tomišek Helena, Visočnik Andrej, Tominc Avgust in Kristan Zmagoslav. c) Specialni izpiti: Škola Marita, Petrič Vera in Drachslar Marica za telovadbo, Tomišek Emilija za angleščino ter Tomazič Ana za srbohrva-

ščino. d) Dopolnilni meščanski košolski izpit je prestalo vseh 7 priglašeni kandidatov (—inj). d) Pri dopolnilnem ljudskošolskem izpitu je bilo izred priglašeni 64 kandidatov in kandidatni 17 reprobiranih, 4 pa so odstojili pred izpitom.

m Prva seja cenilne in prizivne komisije za dohodnino za mesto Maribor se bo vršila dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru soba št. 15. Komisija je sestavljena sledeče: predsednik dr. Karl Novotny, namest. Otmar Meglič, izvoljeni člani: Josip Beranič, V. Berdajs, Oskar Dračar, Julij Glaser, dr. Pipuš in Marko Sepec; od vlade imenovani člani: Fran Gilda, Ivan Hojnik, Jakob Kelc, Josip Laufer, Ivan Roglič in Anton Renar.

m Športni ples. Opozarjamo ponovito na športno veselico, ki se vrši v soboto dne 26. t. m. v vsih prostorih mestne Kazine. Prične se točno ob 20. uri zvečer. Za dobro potrebo je preskrbljeno. Tudi dvorana bo zakurjena in s tem udobnejša za neplesalce. Vstopnina je zelo nizka in sicer plačajo izvršujoči člani mariborskih klubov 2 dinarja, drugi 4 dinarje. Pričakuje se obilen obisk.

m Kap je zadela včeraj v vagonu na glavnem kolodvoru stanujočega 41 let starega železniškega uslužbenca Alojza Januša. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

m Neobičajno žalovanje. Prijatelj Antona Kališnika, ki je, kakor smo poročali 17. t. m. izvršil pri »Zlatem konju« samomorilen poizkus, 22 letni kličavničar Franc Marold, uslužben v delavnici Južne železnice, se je predvčerajšnjem iz žalovanja za svojem prijateljem pošteno napil ter pričel potem doma razgrajati. Vojl je, da bo sledil vzgledu Kališnika ter počel vdihnati z golo roko po šipah. Pri tem si je roko močno porezal ter orerzal tudi žilo dovodnico, tako da so morali pozvati rešilni oddelek, ki mu je podelil prvo pomoč ter obvezal ranjeno roko.

m Usoden maček. Včeraj ponoči se je vtiat 24 letni Miroslav Belina v vselem razpoloženju v stanovanje v Smetanovi ulici. Ko je prišel na stonjice, da ga niso hotele noge več držati, odrekle so mu novorščino in Belina je padel tako nesrečno, da je oblezal nezvesten. Polcija je pozvala rešilni oddelek, ki ga je prepeljal v bolnico.

m Pijani vojaki. V soboto zvečer so prišli v Narodno kavarno pijani mačedinski vojaki ter pričeli razgrajati. Kavarnar g. Fran Gascari jih je opozoril, naj bodo mirni, to pa jih je še bolj razdražilo. Napadli so kavarnarja ter ga ranili z bajonetom na čelu. Na rešilni postaji so Gascariju obvezali glavo, vojaki pa so nemotoma izginili.

m Kavarna Central. Danes koncert salonskega orkestra Perc-Cornelli, začeti ob 8. uri. 1751

m Velika kavarna. Danes zvečer koncert prvovrstne salonske godbe profesorja Kubičeka. 1233

Narodno gledališče.

V gledališki dvorani Narodnega doma.

Repertoar:

V soboto 26. : Str. niherg »Oda«.

Iz gledališke pisarne. Otvoritev na novo uredenega gledališkega posloja se vrši dne 30. novembra t. l. s Cankarjevo satro »Za narodov blagor« in sicer na slavnosten način. Annonement: Kdor je rezerviral mesta bodisi za obhajanje A B C naj oride nemudoma zasigurati si jih, sicer se ne bo ozi-ralo več nanj. Za vse tri abonemente, posebno za abonement B je še nekaj prostora na razpolago. Kdor se želi obhajati naj se zgleda v pisarni Narodnega gledališča v uradnih urah (od 9. do 12. in pol ter od 15. do 17. ure). — V soboto dne 26. t. m. se vrši v gledališki dvorani Narodnega doma premiera »Oda«, tragedija v treh dejanjih od Augusta Strindberga. — V nedeljo bo telovadska predstava ob polovici cenah: Ch. v »Stricek Vanja«.

Dramatična šola Narodnega gledališča pri dramatične šole se vrši 1. in 2. v četrti, dne 24. novembra ob 19. uri.

Kultura in umetnost

z Zorko Pielovec: Dve pesmi za moški oziroma ženski (moški zbor) in ženski solisti: 1. „Zapoj mi pesem dekle“ (Ksenij Verin) in 2. „Skajanska“ (Ivo Petrucci). Zložila in tiskala Zvezna tiskarna v Ljubljani. Vsako pismovanje je prepuščeno. Cena skupni partituri din. 4.—. Zvezna tiskarna je hotela s predleščo izdajo ustreči našim pevcem, ki ljubno mek diržne pesmice. De biva jo se v Zvezni tiskarni v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

Gledališče na strehi. Gospa Liza, žena po svojih revolucionarnih idejah prišla v Pariz v Rue Lepic na strehi zete palate novo gledališče, ki bo prvo te vrste v Parizu ter bo nosilo ime „Theatre d'Art et d'Action“.

Školstvo.

V zvezi s tem, dne 16. t. m. se za-
zelo začetek reševanja za članke mariborskega Školskega v dišavni resnici. Vaje se pričnejo ob 19. in končajo ob 20. uri. Zdravo!

Sport.

Maribor proti I. SSK Maribor. Če ostare lejo vrtne, se odigra že pripravljeni tek na nogometno igrišče Maribor proti prvaki SSK Maribor. Celotni čist dobiček pripada Jugoslovanski Matici.

Glasoviti italijanski golman Morando, ki je bil pri mednarodni tekmi Italija proti Švici (1:1) od švicarskega srednjega napadalca ester strel v spodnji del telesa, je na poslednjih tega strela umrl.

OSKAR WILLE:

Pahljača Lady Windermere.

(Drama v štirih dejanjih.)

Prevel: Radivoj Rehar.

(Dalje.)

Lady Windermere: (vstane) Ah, vi torej priznavate, da imate nad njim moč!

Mrs. Erlynne: Da, in povedala vam bom tudi v čem obstoja ta moč. V njegovi ljubezni do vas, Lady Windermere.

Lady Windermere: In to naj vam verujem?

Mrs. Erlynne: Morate mi verjeti — ker je resnica! Ljubezen do vas ga je silila, da je mirno trpel — ah, imenujte to kakor hočete — mojo nesramnost, moje groznje. Da, to je storil iz ljubezni do vas, želeč vas obvarovati pred obrekovanjem — pred obrekovanjem in sramoto.

Lady Windermere: Kaj mislite s tem? Ta je dobral! Kaj imam jaz opraviti z vami?

Mrs. Erlynne: (plašno) Nič. Vem to — toda rečem vam, vaš mož vas ljubi — ljubi, kakor vas ne bi mogel ljubiti nihče drugi na tem svetu — in da bo če vržete od sebe to ljubezen, prišel dan, ko boste žejna ljubezni, katere pa ne boste našla, čeprav jo boste prosila. — O, Artur vas ljubi.

Lady Windermere: Artur! — In vi pravite, da nimata vidva nič skupaj?

Mrs. Erlynne: Lady Windermere, pri Bogu, vaš mož je nedolžen! In jaz — rečem vam, bi bila raje umrla, kakor pa doživela to, če bi bila vedela, da me boste tako po nedolžnem obsodila.

Dunaj. Na igrišču Hebe Warte je občinstvo vdrlo pri nogometni tekmi na igrišču in sednika nabilo. Policija je aretirala 6 ljudi.

Nesreča pri nogometu. Na Norveškem je med nogometno tekmo velika burja prenesla streho neke bližnje hiše na igrišče ter pri tem usmrtila sodnika in kapetana enega moštva, več igralcev pa lahko ali težko ranila.

Gospodarstvo.

g Mariborski trg. Na živinski sejemj v torek 22. t. m. se je prišlo 9 bikov, 213 volov, 9 telet in 9 konj. Skupaj 656 glav. Cene so bile sledeče: debeli voli 14—22 K, poldebili 12—14 K, plemenski biki 9—11 K, klavni biki 10—12 K, klavne krave 12—15 K, plemenske 10—16 K, mlečne 10—16 K, krave za klobaso 7—8 K, mlada živina 10—14 K, teleta 11—14 K.

g Davek na poslovni promet. Trgovski gremij je na svojem zborovanju dne 13. oktobra t. l. sestavil resolucijo, koja se je odposlala na pristoja na mesto. Delegacija ministrstva financ je poslala na to sledeči dopis: Vaša resolucija v zvezi davka na poslovni promet, ki mi je došla dne 22. oktobra 1921. hkratu predložim ministrstvu za finance (generalni direktorji neposrednih davkov) v vednost. Za sedaj pa se mora sledeče izvršiti: ad a) Kreditirane odškodnine izkazuje posebej le osebe, ki so zavezane voditi knjigo opravljenega prometa po vzorcu A, torej poleg javnemu položanju računov zaveznih podjetij predvsem protokolirane tvrdke, ki so po zakonu itak zavezane voditi knjige in s tem tudi račune o poslu, opravljenem na kredit, dčim izkazujejo osebe ki niso protokolirane, odnosno osebe, katerih promet

v preteklem letu ni presejal vsote enega milijona kron, tudi kreditirane odškodnine takrat, ko jih premejo v gotovini. Obratun kreditiranih odškodnin se napravi le vsako trimesečje in ne vsak dan. Vsak dan se vpisuje v knjigo opravljenega prometa po vzorcu A le vrednost dotični dan na kredit prodanega blaga. Ad b) po tukajšnjem razglasu z dne 21. oktobra št. A 1 2715/7, ki je priobčen v Uradnem listu št. 131 od 29. oktobra 1921. je generalna direkcija neposrednih davkov z razpisom z dne 30. septembra 1921. št. 39169 odločila, da so kot mali obrtniki oproščeni davka na poslovni promet po čl. 8 št. 12 uredb le oni, ki se bavijo s popravili — izdelujejo in predelujejo blago pa samo po naročilu — vendar brez pretežnega sodelovanja kapitala (stalnega in obratnega). t. j. če temelji v glavnem na delovni moči, odnosno na posrednem uveljavljenju obrtniškega znanja in če so pred vsem izpolnjeni pogoji glede števila pomočnikov in učencev. Ad c) Kot monopolna predmeta, ki sta oproščena davka na poslovni promet, prideta v Sloveniji v poštev le tobak in saharin. ne pa tudi oni predmeti, za katere se sicer plačuje monopolna taksa, so pa v ostalem predmeti proste kupčije in konkurence, kakor n. pr. sol, petrolej, vžigalica itd. Izkupilo za te vrste blaga je ravnotako zavezano davku na poslovni promet, kakor za blago, za katero se monopolna taksa ne plačuje. Ad d) Plačilo državnih in samoupravnih trošarinskih davčnin se pri davku na poslovni promet upošteva v smislu gornjega razpisa le enkrat in sicer ali pri producentu ali pa kadar pride trošarinski nakladni zavezanec blago v področje nekakega samoupravnega telesa, ki pobira take naklade, vendar v obeh primerih preden pride stvar v promet in le pri onem davčnem zavezancu, ki je trošarino ozi-

roma naklado neposredno plačal in prejel priznanico o plačilu, dčim se nadaljnja prevajitev ne vpošteva. Natančne navedila vsebuje v tem oziru že večkrat navedeni razglas.

g Dobava moke ali pšenice. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 3. decembra t. l. ob 11. uri v intendanturi IV. armijske oblasti v Zagrebu (Jezuitski trg št. 4, soba št. 128) čfartalna licitacija glede dobave 1.200.000 kg pšenice moke ali 1.500.000 kg pšenice za garnizijo Zagreb, 650.000 kg pšenice moke ali 812.500 kg pšenice za garnizijo Ljubljana ter 650.000 kg pšenice moke ali 812.000 kg pšenice za garnizijo Osijek. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa v intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Dobava ognjegasnih potrebščin. Ravateljstvo državnih železnik v Surovcu potrebuje razne ognjegasne potrebščine. Ponudbe je vložiti do 15. decembra t. l. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Carinski in prometni odsek. Bode v naših časih imel svojo sejo pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. V toka vzroka se opozarja trgovski in industrijske, naj nemudoma dopišljejo trgov. gremiju želje in zahteve, koje bi kazalo zbornici predlagati, da se danje razmere, kar se tiče ležarine, ovrinjenje itd. poskusi odpraviti oziroma ublažiti. Trgovski gremij, predsednik: V. Weixl.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odpovorni urednik: Rudolf Orm.

Lady Windermere: Govorite tako, kakor da bi imela srce, ki pozna usmiljenje. Toda ženske vaše vrste nimajo srca, ne poznajo usmiljenja; ženske vaše vrste se samo prodajajo in kupujejo.

Mrs. Erlynne: (se zdrzne; vzpodbodena od bolesti stopi pred Lady Windermereovo; med tem ko govori stegne proti njej roko, vendar pa se je ne upa dotakniti). Mislite o meni kar hočete, usmiljenja nisem vredna, samo ne uničite si radi mene vašega mladega, lepega življenja! Vam se niti ne sanja, kaj se z vami še lahko zgodi, če ne zapustite takoj te hiše! Vi ne veste, kaj se pravi pasti v prepad, kaj se pravi biti zaničevana, zasramovana, zapuščena, zasmehovana — biti pahnjena iz poštene človeške družbe. Kaj se pravi imeti zaprta vsaka vrata, plaziti se po umazanih stranskih ulicah, z večnim strahom v srcu, da nam zdajpazdaj kdo ne potegne z obraza masko, da bi potem morala poslušati večno zasmeh, oni strašni zasmeh sveta, ki je strašnejši kakor vse solze, prelite kdaj v obup! Vi ne veste, kaj se to pravi. Za greh, storjen v nepremišljenosti se mora človek pokoriti in pokoriti, dan za dnem vse življenje. Tega ne smete izkusiti nikdar. Jaz pa, jaz sem — če je trpljenje pokora — v tem trenutku oprala vse moje grehe — kakršnikoli so že bili — kajti vi ste danes v mojem bitju vzbudila srce, ki ga nisem več imela — vzbudila in strla. Toda za to ne gre. Naj sem jaz že uničila moje življenje kakorkoli, vi vašega ne smete! Vi — dobri Bog — vi ste vendar otrok. Izgubila bi se docela, ker vam manjka onega duha, one sile, s katero se ženska ki pade, zamore zopet dvigniti. Vam manjka moč — ponižanja vi ne bi mogla prenesti. Ne! Lady Windermere, idite nazaj k možu, ki ga ljubite, idite nazaj k možu, ki tudi on vas ljubi. Vi imate otroka, Lady Windermere, idite nazaj k otroku, ki vas morda ravno v tem trenutku kliče v veselju ali v bolečini. (Lady Windermere vstane). Bog vam je dal otroka. On zahteva od vas, da ga ohranite čistega, da ga čuvate. Kakšen odgovor boste

dala Bogu, če bo kdaj radi vas skaljeno njegovo življenje? Idite nazaj domov — Lady Windermere — vaš mož vas ljubi! Niti trenutek vam ni bil nezvest v tej ljubezni. Pa tudi če bi bil imel tisoč ljubic, bi morala ostati pri vašem otroku — in če bi bil surov z vami, ostati bi morala pri otroku — če bi vas zlostavljali, ostati bi morala pri otroku — če bi vas zapustil, vaše mesto bi bilo pri otroku (Lady Windermere zahteva ter si pokrije z rokama obraz. Mrs. Erlynne hiti k njej) Lady Windermere!

Lady Windermere: (stegne roke proti Mrs. Erlynne ter se obnaša kakor otrok) Peljite me domov, peljite me domov!

Mrs. Erlynne: (jo hoče objeti, se pa vendar vzdržuje — iz njenih oči zasije trenutek čudežne sreče) Poldite! Kje je vaš plašč? (ga vzame z zofe) Tako! Ogrnite ga! Poldite, brž! (gresta proti vratom).

Lady Windermere: Stojte! Ne čujete glasov?

Mrs. Erlynne: Ne, ne! Nikogar ni!

Lady Windermere: Vendar! Ne slišite! Oh, to je glas mojega moža! On gre sem! Rešite me! — Ah, to je zarota! Vi ste poslala ponj (za sceno se začujejo glasovi).

Mrs. Erlynne: Tiho, jaz sem tu da vas rešim, če je mogoče — toda bojim se, da je že prepozno. (Hajtel! kaže na zastor pred oknom). Izmuznite se ob prvi priložnosti — če se bo le ponudila!

Lady Windermere: In vi?

Mrs. Erlynne: Zame se ne brigajte. Postavim se vam nasproti (Lady Windermere se skrije za zastor).

Lord Avgust: (zunaj) Nesmisel, dragi Windermere, ti me ne smeš zapustiti!

Mrs. Erlynne: Lord Avgust! — Sedaj sem jaz tista, ki je izgubljena! (se trenutek obotavlja, pogleda krog sebe, zagleda vrata na desni ter odide skozi nje; Lord Darlington, Mr. Dumby, Lord Windermere, Lord Avgust Lorton in Mr. Cecil Graham vstopijo).

Petek

Kabaretni večer

1878

Gostovanje

g. Povhè-ta

Pomnoženi orkester prof.

E. Kubiček

Velika kavarna

Mala oznanja.

Nova hiša z velikim vrtom, v Ljubljani pri Mariboru s takimi snimi stanoviščem, se prodaja. Cena 50.000 K. Ulica Andrej, Koroška ulica št. 17. 1880

6 mesecev star, zdrav deček, se odda za svojega. Pismene ponudbe na upravo lista pod takoi. 1883

Izgubila se je denarnica

z vsoto do 2000 jugoslov. kron, 2000 avst. kron, 247 nemških mark in 6 ital. lir.

P. šten najdeni naj jo odia proti nagradi na policijski komisarijat. Izgubljen je bil od Glavnega trga, Gosposka in Slovenska ulica. 1879

1884 3-1

Odvetnik

Dr. Anton Schaubach

naznanja, da je ctvoril svojo pisarno

:: v Slov. Bistrici. ::

Naznanilo.

1881 2-1

Naznanjam slavnemu občinstvu, da otvorim v soboto, dne 26. t. m.

vinsko trgovino v Mariboru

Vojašniška ulica št. 4 (blizu starega drž. mosta) na debelo in drobno. Prodajal bom pristno dalmatinsko (opollo iz Visa) in štajersko vino po ugodnih cenah. Priporočam se za čim številnejši obisk, kakor tudi za številna naročila. G. silničarij, ne zamudite ugodne prilike! Josip Povadnik, Maribor.

Isce se

knjigovodja

vešč bilance, prednost slovenski jez. k. Mezda po pogodbi. Ponudbe prosimo poslati na:

Tvornico kola i industrijo drvene robe d. d. Maribor—Tezno. 1873 3-3

Pozor!

Priporočam vsem veleposojnim trgovcem in odjemalcem prvovrstno blago

za Miklavžovo

medenjaške vseh vrst, pečiva, božične sveče, bele in barvane, kakor tudi razne druge sveče po starih nizkih cenah. Zahtevajte cenike! 1612

FRAN CVILAK

Slov. Bistrica.

TRGOVINA

emajlove, steklene, porcelanaste in majolične posode, se priporoča p. n. občinstvu. NA DROBNO! 1797 10-4 NA DEBELO!

ALBERT VICEL, Maribor, Glavni trg 5.